

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 29

(2007–2008)

Om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 142/2007 av 26. oktober 2007 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner

*Tilråding fra Utenriksdepartementet av 21. desember 2007,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Bakgrunn

Ved EØS-komiteens beslutning nr. 142/2007 av 26. oktober 2007 ble det besluttet å innlemme i EØS-avtalen europaparlaments- og rådsdirektiv 2005/36/EF av 7. september 2005 om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner (yrkeskvalifikasjonsdirektivet) og kommisjonsbeslutning 2007/172/EF om opprettelse av koordinatorgruppen for godkjenning av yrkeskvalifikasjoner.

Beslutningen i EØS-komiteen ble fattet med forbehold om Stortingets samtykke, da gjennomføringen i norsk rett nødvendigvis krever lovendring, jf. Grunnlovens § 26 annet ledd og EØS-avtalens artikkel 103. Stortinget inviteres gjennom denne proposisjonen til å samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning.

EØS-komiteebeslutning i uoffisiell norsk oversettelse følger som trykt vedlegg til proposisjonen. Rettsaktene følger som utrykte vedlegg til proposisjonen, og finnes også elektronisk på <http://www.regjeringen.no/nb/dep/ud/dok/regpubl/stprp>.

2 Bakgrunn og målsetting med direktivet

Ett av de grunnleggende prinsippene for det indre markedet er den retten EØS-borgere har til å etablere seg og tilby sine tjenester i hele EØS-området. Nasjonalt regelverk som kun godkjenner yrkeskvalifikasjoner fra eget land representerer hindringer for disse grunnleggende rettighetene. For å sikre den frie bevegelse i det indre marked, samt å høyne den europeiske arbeidskraftens kunnskap og kompetanse på alle nivåer har EU utarbeidet ulike direktiver for godkjenning av yrkeskvalifikasjoner.

I EØS-avtalen gjentas prinsippet om fri bevegelse for personer. Etter artikkel 30 i EØS-avtalen skal statene legge til rette for gjensidig godkjenning av diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis for å lette adgangen til å arbeide i et annet land innenfor EØS-området.

Yrkeskvalifikasjonsdirektivet har til hensikt å forenkle den enkelte arbeidstakers mulighet for å få sine kvalifikasjoner godkjent/anerkjent i en annen EØS-stat. Direktivet gjelder for EØS-borgere med en utdannelse og/eller praksis fra en annen EØS-stat.

Utarbeidelsen av direktivet har sin bakgrunn i Lisboa-strategien som EU vedtok i år 2000. Her ble det sagt at EU har som mål at de innen år 2010 skulle bli «den mest konkurransedyktige og dynamiske kunnskapsbaserte økonomien i verden, en økonomi som kan skape en bærekraftig økonomisk vekst med flere og bedre arbeidsplasser og større sosial utjevning, med respekt for miljøet». Europakommisjonen ble oppfordret til å utarbeide en utførlig strategi for det indre marked for å få fjernet hindringene for den frie utveksling av tjenesteytelser. I utarbeidelse av strategien ønsket Europakommisjonen å lette den frie bevegelse ved godkjenning av yrkeskvalifikasjoner. Europakommisjonen utarbeidet en melding som ble forelagt det Europeiske Råd i Stockholm i 2001 hvor de forpliktet seg til å komme med et forslag til en mer ensartet, forutsigbar og fleksibel ordning for godkjenning av yrkeskvalifikasjoner.

I mai 2001 sendte Europakommisjonen ut et arbeidsdokument hvor de ønsket å motta forslag for en fremtidig ordning for godkjenning av yrkeskvalifikasjoner i EU. Høringen var et ledd i gjennomgangen av de eksisterende direktiver om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner. EØS/EFTA-landene ble også bedt om å besvare høringen. Norge ga en fyldig tilbakemelding i september 2001. I forbindelse med høringen i Norge ble det avholdt et høringsmøte i august 2001 hvor alle autorisasjons- og godkjenningsmyndighetene og de ulike partene i arbeidslivet var invitert.

Et forslag til direktiv ble sendt fra Europakommisjonen til Europaparlamentet og Rådet 7. mars 2002. Europaparlamentet behandlet direktivet to ganger. Direktivet ble godkjent i Rådets møte 6.-7. juni 2005. Direktivet ble formelt vedtatt 7. september 2005.

EFTAs konsultative komité, som består av partene i arbeidslivet, kom med en positiv uttalelse til forslag til direktiv 15. desember 2003. Uttalelsen er utarbeidet av bl.a. LO, NHO og KS.

I Norge har direktivet vært behandlet flere ganger i spesialutvalget for utdanning¹, sist 12. desember 2005. Forum for europeisk utdanningspolitikk² diskuterte vedtakelsen av direktivet i et møte 30. november 2005.

¹ Spesialutvalget for utdanning er departementenes koordineringsutvalg innen utdanningssaker i EØS-avtalen. Utvalget ledes av Kunnskapsdepartementet.

² Forum for europeisk utdanningspolitikk er et forum for arbeidslivets parter og andre interesseorganisasjoner. Det ledes av Kunnskapsdepartementet hvor viktige utdanningspolitiske saker blir drøftet

3 Nærmere om de ulike delene av direktivet

Yrkeskvalifikasjonsdirektivet er en fornying og forenkling av 15 tidligere direktiver. Det gjelder de tre generelle direktivene 89/48/EØF, 92/51/EØF og 1999/42/EF, som omfatter alle regulerte yrker unntatt de yrkene som reguleres i egne direktiv. Videre sektordirektivene 77/452/EØF, 77/453/EØF, 78/686/EØF, 78/687/EØF, 78/1026/EØF, 78/1027/EØF, 80/154/EØF, 80/155/EØF, 85/384/EØF, 85/432/EØF, 85/433/EØF og 93/16/EØF for yrkene sykepleier, tannlege, veterinær, jordmor, arkitekt, provisorfarmasøyt og lege. Det nye direktivet er først og fremst en forenkling av de eksisterende direktivene med noen endringer.

Direktivet kommer til anvendelse for EØS-statsborgere som ønsker å praktisere et regulert yrke i en annen EØS-stat (vertsstaten) enn hvor de har yrkeskvalifisert seg (hjemstaten) og for arbeidstakere, tjenesteytere og for personer som ønsker å etablere seg innenfor yrkesregulert virksomhet. Direktivet vil sikre at personer som har kvalifisert seg i en EØS-stat ikke blir diskriminert når de søker adgang til et regulert yrke i en annen EØS-stat.

Det vil være enklere for så vel norske statsborgere som er yrkeskvalifisert i Norge å bli godkjent for å praktisere et regulert yrke i EØS-området, som for personer som har kvalifisert seg i EØS-området å bli godkjent for å praktisere et regulert yrke i Norge.

Med regulert yrke menes her at myndighetene stiller krav om minimumskvalifikasjoner i lov eller forskrift for å utøve hele eller deler av yrket og/eller benytte en bestemt tittel.

I forhold til de tidligere direktivene er ulikheten i forbindelse med godkjenningssprosessen av yrkeskvalifikasjoner i de tre generelle direktivene og de 12 sektordirektivene beholdt. For yrkesgrupper som i dag omfattes av sektordirektivene, dvs. for 7 ovennevnte yrkesgruppene, vil det være en automatisk godkjenning basert på en samordning av utdanningskravene. For de øvrige regulerte yrkene, bygger godkjenningen på prinsippene i de tre generelle direktivene, dvs. ut fra utdanning og/eller yrkeserfaring.

Endringene i forhold til dagens direktiver kan sammenfattes slik:

- Forenkling og fornying av de gjeldende direktivene
- De tidligere direktivene samles i én tekst, samtidig oppheves de gamle direktivene

Om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 142/2007 av 26. oktober 2007 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner

- Strukturen i systemet forenkles, de viktigste kravene og garantiene i de tidligere direktivene er beholdt
- Forenkling av tjenestereglene
 - Tjenesteyter kan midlertidig utøve et regulert yrke i en annen medlemsstat under etableringslandets yrkestittel i flere yrker enn i dag
- Forenkling av godkjenningsprosedyren
 - Godkjenningsprosessen for yrkene som omfattes av den generelle ordningen forenkles ved en inndeling av yrkeskvalifikasjonene i fem nivåer
 - Direktivet har bestemmelser som har til hensikt å øke muligheten til godkjenning etter den generelle ordningen ved innføringen av såkalte felles plattformer
 - Gjennom felles prosessuelle bestemmelser forenkles behandlingen av søknader hos godkjenningsmyndighetene
- Bedre administrasjon, bedre rådgivning og informasjon til borgerne
 - Statene skal opprette et kontaktpunkt for å forsterke samarbeidet mellom de nasjonale godkjenningsmyndighetene og mellom statene. Her vil den enkelte borger kunne få nødvendig informasjon om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner på ett sted
 - Koordinatorfunksjonen fra de generelle direktivene videreføres og utvides

3.1 Oppbygning og hovedinnhold

Det nye direktivet viderefører mange av bestemmelsene i de 15 direktivene. Direktivteksten er samlet i ett dokument som gjør området mer oversiktlig og bestemmelsene lettere å lese. Videre har det skjedd forenkling og konsolidering av direktivene.

Direktivet er inndelt i 6 avdelinger:

- Avdeling I – alminnelige bestemmelser
- Avdeling II – frihet til tilby tjenester
- Avdeling III – etableringsfrihet
- Avdeling IV – detaljerte regler for utøvelsen av yrket
- Avdeling V – administrativt samarbeid og gjennomføringsansvar
- Avdeling VI – andre bestemmelser

3.1.1 Avdeling I – alminnelige bestemmelser

Direktivet skal sikre adgang for personer med yrkeskvalifikasjoner fra en stat slik at denne personen kan utøve et regulert yrke i en annen stat. De

yrkeskvalifikasjoner personen har opparbeidet seg i en stat skal i utgangspunktet aksepteres i en annen stat slik at borgeren får tilgang til yrkesutøvelsen der. Dette kommer frem i *artikkel 1 og 2* i direktivet. Direktivet benytter vertsstat om den staten hvor borgeren ønsker å etablere seg og hjemstat om den staten der borgeren har opparbeidet seg sine yrkeskvalifikasjoner.

Direktivet gjelder for personer som ønsker å tilby sine tjenester i Norge inkludert norske statsborgere med utdanning og/eller praksis fra en annen EØS-stat.

Direktivet gjelder for personer og ikke virksomheter.

Direktivet opplister en del forskjellige definisjoner i *artikkel 3*. Det er enkelte endringer i forhold til tidligere direktiver.

Nytt i forhold til tidligere direktiver er definisjonen av yrkeskvalifikasjoner. Yrkeskvalifikasjoner er kvalifikasjoner som kommer frem i et bevis på formelle kvalifikasjoner, et kompetansebevis som vist til i *artikkel 11, bokstav a) i)* og/eller yrkeserfaring.

Kvalifikasjonsbevis defineres som eksamens-, utdannings- eller annet kompetansebevis som utgis etter en yrkesutdanning som i hovedsak er funnet sted etter en medlemsstats lover og regler.

Vertsstaten skal godta bevis utstedt i tredjestat dersom søker har arbeidet i en annen medlemsstat i minst 3 år og beviset har vært godkjent i denne medlemsstaten, jf. *artikkel 3 nr. 3*. Dette er nytt i forhold til tidligere direktiver.

Når vertsstaten har godkjent søkers yrkeskvalifikasjoner vil det si at vedkommende har de samme rettighetene som innbyggerne i vertsstaten med tanke på tilgang til og utøvelse av det yrket, som vedkommende utførte i hjemstaten der kvalifikasjonen ble tildelt, jf. *artikkel 4*.

3.1.2 Avdeling II – frihet til å tilby tjenester

I forbindelse med godkjenning av yrkeskvalifikasjoner inneholder direktivet et vesentlig skille mellom midlertidig tjenesteyting/yrkesutøvelse og etablering i en annen stat. Direktivet har til hensikt å gjøre det lettere for borgerne å tilby midlertidig yrkesutøvelse i andre stater enn i den staten han eller hun er etablert. Skillet mellom etablering og midlertidig yrkesutøvelse får betydning bl.a. for hvilken dokumentasjon som kan kreves av tjenesteyter, og om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner er en betingelse for tjenesteytingen.

Det nye direktivet fastsetter et prinsipp om frihet til å tilby midlertidig tjenester. Den eneste substansielle endringen er at reglene om midlertidig

tjenesteyting eller yrkesutøvelse er utvidet til å omfatte flere yrker enn i dag og vil gjelde alle yrker som omfattes av direktivet.

Ordningen med midlertidig yrkesutøvelse er ikke ny innenfor rammen av EØS-avtalen. For yrkene lege, tannlege, sykepleier, jordmor og veterinær, er det regler som åpner for midlertidig yrkesutøvelse. Denne adgangen til midlertidig yrkesutøvelse i Norge er i dag regulert i forskrift forvaltet av Helse- og omsorgsdepartementet. Disse yrkene er gjenstand for en automatisk godkjenning i hele EØS-området på bakgrunn av fastsatte og aksepterte minimumskrav til utdanning og praksis.

Det er innført strenge regler for å beskytte forbrukerne ved midlertidig yrkesutøvelse. Det er bl.a. åpnet for at myndighetene kan kreve en forhåndsmelding før personen starter å utøve yrket og en forhåndsgodkjenning der det er fare for liv eller samfunnsikkerhet.

En person som lovlig utøver et yrke i en stat skal ikke hindres i å midlertidig utøve samme regulerte yrke i en annen stat, jf. *artikkel 5*. I utgangspunktet kan godkjenningsmyndighetene ikke kreve at søker har en formell godkjenning for å gi søker adgang til det regulerte yrket, men det finnes unntak i *artikkel 6 og 7*. I de tilfellene yrket ikke er regulert i etableringsstaten kan vertsstaten kreve at søker har utøvet yrket i minst to av de siste ti år. Dette gjelder allikevel ikke dersom søker har gjennomført en regulert utdanning, som nevnt i *artikkel 3 nr. 1 bokstav c*.

Ved vurdering av hva som er midlertidig yrkesutøvelse skal det legges vekt på ytelsens varighet, hyppighet, regelmessighet og kontinuitet. Det skal være en individuell og skjønsmessig vurdering fra sak til sak. I vurderingen vil det være avgjørende om tilbyder kan anses å være etablert eller ikke. Europakommisjonen har uttalt at det kan være ulike tidsgrenser for et yrke som typisk er sesongbetont og for en aktivitet som gjelder et byggeprosjekt over en lengre periode³.

Etter *artikkel 6* skal en midlertidig yrkesutøver ha unntak fra eventuelle nasjonale krav om tillatelse, registrering eller medlemskap i en yrkesorganisasjon eller annet organ. Vertsstaten kan likevel kreve at søker midlertidig registreres eller har et proformamedlemskap i en yrkesorganisasjon. Forutsetningen er at kravet ikke på noen måte forsinker eller kompliserer muligheten for å tilby en

midlertidig tjeneste, videre at det ikke påfører tjenesteyteren tilleggskostnader. Denne bestemmelsen vil gjøre det lettere å kunne anvende eventuelle disiplinære bestemmelser overfor tilbyder.

Artikkel 6 sier også at i henhold til *artikkel 5 nr. 1* skal vertsstaten unnta tjenesteytere som er etablert i en annen medlemsstat fra de krav den pålegger fagfolk etablert på vertsstatens territorium knyttet til «registrering i et offentlig trykdeordningsorgan med det formål å foreta avregninger knyttet til virksomhet som utøves til fordel for forsikrede personer med en forsikringsgiver», jf. *artikkel 6 bokstav b*.

Vertsstatens myndigheter kan kreve at de blir skriftlig underrettet av den midlertidige yrkesutøver før han eller hun tilbyr sine tjenester i landet, jf. *artikkel 7 nr. 1*. Det er opp til myndighetene i landet å bestemme hvilke yrker som skal levere en melding om oppstart av midlertidig yrkesutøvelse. En eventuell melding skal fornyes en gang i året.

Ved melding om midlertidig yrkesutøvelse kan godkjenningsmyndighetene kreve at det vedlegges dokumenter som viser:

- Bevis for nasjonalitet.
- Bekreftelse på at yrkesutøveren er lovlig etablert i en stat og ikke har forbud mot å praktisere der.
- Kvalifikasjonsbevis.
- Dersom yrket ikke er regulert i hjemstaten, en bekreftelse på at personen har utøvd yrket i minst to år i løpet av de siste ti år.
- For yrker innen sikkerhetsbransjen, dokumentasjon for at utøver ikke er dømt for noe straffbart forhold.

Dersom det er aktuelt å benytte disse kravene må de reguleres i lov eller forskrift.

Yrkesutøveren skal i utgangspunktet benytte etableringsstatens tittel, jf. *artikkel 7 nr. 3*. Dette skal gjøres for å unngå forveksling med yrkestitlene i vertsstaten. Det gjelder ikke yrkene som omfattes av reglene om automatisk godkjenning, dvs. sykepleier, tannlege, veterinær, jordmor, arkitekt, provisorfarmasøyt og lege. Vertsstatens tittel skal også benyttes for yrkesutøvere fra andre yrkesgrupper dersom godkjenningsmyndighetene i vertsstaten benytter anledningen til å forhåndskontrollere vedkommendes kvalifikasjoner, jf. *artikkel 7 nr. 4*, siste avsnitt.

Direktivet åpner for at vertsstatens godkjenningsmyndighet kan kontrollere personens yrkeskvalifikasjoner før vedkommende første gang tilbyr sin tjeneste. En slik kontroll kan kun skje dersom utøvelsen av yrket har konsekvenser for den offentlige helse og sikkerhet. Yrker som omfattes

³ Jf. den såkalte Schnitzer-saken (sak C-215/01) hvor et portugisisk bygg- og anleggsforetak hadde et oppdrag i Tyskland i 3 år, uten at foretaket av EF-domstolen ble ansett som etablert i Tyskland.

av automatisk godkjenning, kan ikke kontrolleres etter denne regelen. En kontroll kan kun skje når formålet er å unngå alvorlig skade for tjenestemottakers helse eller sikkerhet pga. utøvers manglende yrkeskvalifikasjoner. En søknad om godkjenning skal behandles så raskt som mulig og innen en måned, eventuelt to måneder. Dersom godkjenningsmyndighetene ikke behandler søknaden innen fristen gis søker en rett til å tilby sine tjenester. Dette er vesentlig nytt i forhold til tidligere bestemmelser.

Ved midlertidig yrkesutøvelse forutsetter direktivet et administrativt samarbeid mellom de ulike landene og godkjenningsmyndighetene. En stats godkjenningsmyndighet kan av tilsvarende organ i andre stater kreve visse opplysninger om utøveren, bl.a. om personen lovlig er etablert, har redelig atferd eller om personen har blitt underlagt yrkesdisiplinære reaksjoner eller strafferettslig forfølgning. Myndighetene skal også sikre utveksling av all informasjon som er nødvendig for at klager fra en mottaker av en tjeneste mot en tjenesteyter blir fulgt opp på riktig måte, jf. *artikkel 8*.

For å beskytte forbrukerne kan myndighetene etter *artikkel 9* kreve at yrkesutøveren gir bestemte opplysninger til mottakeren av tjenesten. Direktivet opplister flere opplysninger som statene kan kreve at tilbyder opplyser til forbruker.

3.1.3 Avdeling III - etableringsfrihet

Artiklene i avdeling III viderefører i stor del de bestemmelsene som var i de 15 tidligere direktivene. Det er foretatt noen endringer for å forenkle systemet.

Avdeling III er inndelt i følgende kapitler:

- Kapittel I – Den generelle ordningen for godkjenning av kvalifikasjonsbevis
- Kapittel II – Godkjenning av yrkeserfaring
- Kapittel III – Godkjenning på grunnlag av samordning av minstekrav for utdanning (lege, sykepleier, tannlege, veterinær, jordmor, provisorfarmasøyt, arkitekt)
- Kapittel IV – Felles bestemmelser for etablering

3.1.3.1 Kapittel I – Den generelle ordningen for godkjenning av kvalifikasjonsbevis

I kapittel I beholdes prinsippene fra direktivene 89/48/EØF og 92/51/EØF.

Kapittel I, *artikkel 10-15*, omfatter alle regulerte yrker som ikke omfattes av kapittel II eller kapittel III. Etter *artikkel 10* skal reglene i kapittel I benyttes subsidiært i forhold til godkjenning etter

kapittel II. Nyutdannede personer i et yrke som omfattes av kapittel II vil begrunne søknaden med oppnådd kvalifikasjonsbevis og ikke tidligere yrkespraksis. Videre vil personer som har utdanning og eller praksis i en av yrkesgruppene som omfattes av kapittel III, men som ikke oppfyller samtlige utdanningskrav for yrket og ikke kan støtte seg på reglene om ervervede rettigheter, kunne bruke kapittel I for å utøve yrket.

Virkeområdet til den generelle ordningen i det nye direktivet går noe videre i forhold til direktivene 89/48/EØF og 92/51/EØF. Den generelle ordningen omfatter også søkere som av spesifikke og særlige årsaker ikke oppfyller kravene i sektorordningen. Bestemmelsene i kapittel I gjelder alle tilfeller som ikke automatisk godkjennes pga. yrkeserfaring eller samordning av minimumskrav for utdanning.

I *artikkel 11* er det innført en henvisning til fem utdanningsnivåer:

- Nivå A – kompetansebevis
- Nivå B – bevis på avsluttet videregående opplæring
- Nivå C – eksamensbevis fra utdanning etter videregående opplæring på minst 1 år
- Nivå D – eksamensbevis fra utdanning etter videregående opplæring på minst 3 år og høyst 4 år
- Nivå E – eksamensbevis fra utdanning etter videregående opplæring på minst 4 år

Bestemmelsen kodifiserer gjeldende rett fra EF-domstolen og tar høyde for at mastergraden i ulike land kan variere fra 4 til 5 år. Det er ingen realitetsendring i forhold til direktivene 89/48/EØF og 92/51/EØF, men kun en sammenslåing av reglene i de to direktivene.

Artikkel 12 slår fast prinsippet om likebehandling av kvalifikasjonsbevis mellom landene.

Vilkårene for godkjenning er gitt i *artikkel 13*. Det er foretatt en språklig forenkling i forhold til direktivene 89/48/EØF og 92/51/EØF. Søker må legge frem et kompetansebevis eller et bevis på formelle kvalifikasjoner som er utstedt av en godkjenningsmyndighet. Beviset må bekrefte at søker minst har utdanning på et nivå umiddelbart under det nivå som vertslandet krever for å gi tilgang til det regulerte yrket.

Adgangen til yrket skal også gis til søkere som har utøvd det aktuelle yrket på heltid i to år i løpet av de foregående ti årene i en annen medlemsstat der det yrket ikke er regulert, og vedkommende er i besittelse av en eller flere kompetanseattester eller bevis på formelle kvalifikasjoner.

Godkjenningsmyndighetene kan kreve at søker gjennomfører en prøveperiode eller egnethetstest dersom det er minst ett års forskjell i utdanningstid, eller ved vesentlige forskjeller i utdanningens innhold. Muligheten til å kreve supplerende yrkeserfaring ved forskjeller i utdanningslengde er tatt ut i forhold til dagens ordning. Vesentlige forskjeller i utdanningens innhold vil kun være aktuelt der kunnskap er avgjørende for utøvelsen av yrket og der den utdannelsen som søker har viser viktige forskjeller når det gjelder varighet eller innhold til den utdanningen som kreves i vertsstaten. Kompensasjonstiltakene skal benyttes etter proporsjonalitetsprinsippet.

For å forsøke å forenkle godkjenningsprosedyren ytterligere skal det utarbeides såkalte «European platforms», jf. *artikkel 15*. En europeisk plattform skal gi garanti for at søkerens utdanningsnivå er på et visst minimumsnivå. Hensikten med utarbeidelsen av en felles plattform er at godkjenningen skal skje automatisk, uten krav om kompensasjonstiltak. Ved utarbeidelse av plattformene skal varigheten og innholdet i opplæringen sammenlignes i minst to tredjedeler av landene i EU, inkludert de landene som regulerer yrket, for å klassifisere de vesentlige forskjellene. Yrkesorganisasjoner som er representert på nasjonalt og europeisk nivå kan foreslå europeiske plattformer.

3.1.3.2 Kapittel II – Godkjenning av yrkeserfaring

Prinsippet fra det tredje generelle direktiv 1999/42/EF videreføres i *artikkel 16 til 19*. Systemet er forenklet gjennom en omgruppering av kategoriene og ved at vedleggene med oversikt over ulike virksomheter som kommer inn under ordningen har blitt redusert fra seks til tre. Bestemmelsene gjelder for virksomheter innenfor bl.a. håndverk, handel og industri som nevnes i direktivets bilag IV.

Prinsippet er at søker skal godkjennes dersom han eller hun har utøvd virksomheten som selvstendig næringsdrivende eller leder av et foretak i et visst antall år i sammenheng. Kravene til tiden for utøvelse av yrket forkortes i de tilfellene søker har gjennomgått relevant utdanning. Utdanningen skal være dokumentert ved attestert bevis fra opprinnelseslandet eller av en yrkesorganisasjon som har vurdert den som fullgod, jf. *artikkel 17 til 19*.

3.1.3.3 Kapittel III – Godkjenning på grunnlag av samordning av minstekrav for utdanning

I det nye direktivets kapittel III videreføres prinsippene fra sektordirektivene. Det er ingen vesentlige endringer i forhold til dagens direktiver. Kapittel

III inneholder ulike bestemmelser for sektoryrkene og er inndelt i 8 avdelinger:

- Avdeling 1 – alminnelige bestemmelser
- Avdeling 2 – lege
- Avdeling 3 – sykepleier med ansvar for alminnelig sykepleie
- Avdeling 4 – tannlege
- Avdeling 5 – veterinær
- Avdeling 6 – jordmor
- Avdeling 7 – provisorfarmasøyt
- Avdeling 8 – arkitekt

Prinsippet om automatisk godkjenning er regulert i *artikkel 21*. Landene skal godkjenne bevis for formelle kvalifikasjoner som oppfyller minstekravene for utdanning som omtalt i direktivet. Søker skal godkjennes dersom han eller hun har de nødvendige bevis på de formelle kvalifikasjonene. En godkjenning innebærer at søker gis adgang til yrket på like vilkår som for vertsstatens borgere.

Det er nytt at direktivet innfører felles enhetlige regler om utdanning som er tatt på deltid, jf. *artikkel 22*. Landene kan tillate utdanning på deltid, men de skal sikre at den samlede varighet, nivå og kvalitet på utdanningen ikke er lavere enn den som er gjennomført på heltid. Direktivet oppfordrer landene til å sørge for at personer som har avsluttet sine studier kan holde seg à jour med utviklingen gjennom etterutdanning, i den utstrekning dette er nødvendig for å opprettholde en sikker og effektiv praksis.

Bestemmelsene i *artikkel 23* omhandler ervervede rettigheter for enkelte av yrkene som kommer inn under bestemmelsene i kapitlet. Dersom en søker har en utdanning som ikke oppfyller alle kravene til utdanning i direktivet og utdanningen startet før de referansedatoene som er satt opp i vedlegget til direktivet, skal landene anerkjenne det bevis som er utstedt av et annet medlemsland. I beviset skal det fremgå at personen det gjelder faktisk og lovlig har utøvet virksomheten i minst tre år sammenhengende i løpet av de siste fem år.

Det er en endring i regelen for spesialistutdanning for leger og tannleger. For å forenkle systemet skal spesialistkompetanse som er felles og obligatorisk i statene godkjennes automatisk. I tillegg vil i fremtiden alle spesialister som omtales i det nåværende legedirektivet også omfattes av regelen. Nye spesialistretninger skal være felles for minst to femtedeler av medlemsstatene for å omfattes av automatisk godkjenning. Spesialiseringer som kun er felles for et mindre antall medlemsstater integreres i den generelle ordningen.

3.1.3.4 *Kapittel IV – Felles bestemmelser for etablering*

I forbindelse med godkjenningsprosedyren kan godkjenningsmyndighetene kreve ulike dokumenter av søker, *artikkel 50 og vedlegg VII* nevner hvilke dokumenter som kan kreves. Dette er stort sett en videreføring av dagens regelverk. I de tilfellene vertsstaten har en velbegrunnet tvil i forhold til dokumentasjonen, kan de kreve at godkjenningsmyndighetene i en annen medlemsstat bevitner ektheten av et bevis og at søker oppfyller minimumskravene til utdanningen.

Krav om saksbehandlingstid er innskjerpet i forhold til dagens direktiv. Etter *artikkel 51* skal et begrunnet vedtak fattes så snart som mulig og senest innen tre måneder etter at fullstendig søknad ble mottatt. Fristen kan forlenges med en måned for saker som omfattes av den generelle ordningen. Mottakelse av en søknad skal bekreftes innen en måned. Det er også plikt til å informere søkeren dersom dokumenter mangler.

En godkjenning vil gi søker rett til å bruke den yrkestittel eller den forkortelse som brukes i vertsstaten, jf. *artikkel 52*.

3.1.3.5 *Avdeling IV - detaljerte regler for utøvelsen av yrket*

Direktivet har krav til språkkunnskaper for å få adgang til å utøve yrket, dette er nytt i forhold til tidligere direktiv. De krav som kan stilles må følge proporsjonalitetsprinsippet, dvs. at godkjenningsmyndighetene kun kan stille krav til språklige ferdigheter som er nødvendig for yrkesutøvelsen. Europakommisjonen har uttalt at godkjenning av yrkeskvalifikasjoner og godkjenning av språkkunnskaper er to atskilte forhold. Bestemmelsen innebærer at myndighetene ikke kan avslå en søknad om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner med henvisning til manglende språkkunnskaper. Imidlertid kan yrkesadgangen avskjæres inntil vedkommende har ervervet de nødvendige språkkunnskaper.

Leger og tannleger skal gis dispensasjon fra krav om forberedende praksis og/eller yrkespraksis for å kunne slutte seg til en sykeforsikringsordning i vertsstaten, jf. *artikkel 55*.

3.1.3.6 *Avdeling V- administrativt samarbeid og gjennomføringsansvar*

Direktivet har krav til økt administrativt samarbeid mellom de ulike landene og godkjenningsmyndighetene. Etter *artikkel 56* skal det være et nært samarbeid mellom myndighetene i statene. De skal gi

hverandre gjensidig bistand for å tilrettelegge anvendelsen av direktivet. Samarbeidet omfatter bl.a. utveksling av opplysninger om disiplinære tiltak eller strafferettslige reaksjoner som treffes eller andre alvorlige, særlige omstendigheter som kan få konsekvenser for utøvelsen av virksomheten i henhold til direktivet. Ved informasjonsutvekslingen skal medlemsstatene følge reglene gitt i de to direktivene som omhandler behandling av personopplysninger, jf. direktiv 95/46/EF og direktiv 2002/58/EF.

Hvert land skal oppnevne en koordinator for direktivet. Det er nytt i forhold til sektordirektivene. Koordinator skal fremme en enhetlig gjennomføring av direktivet og å samle viktig informasjon som er relevant for anvendelse av direktivet.

Det skal opprettes et kontaktpunkt som har til oppgave å gi informasjon om godkjenning av yrkespraksis til borgerne og andre lands kontaktpunkter. Kontaktpunktet skal også bistå borgerne ved utøvelsen av deres rettigheter etter direktivet og samarbeide med tilsvarende organ i andre land.

3.1.3.7 *Avdeling VI – andre bestemmelser*

Etter *artikkel 60* skal landene annet hvert år rapportere til Europakommisjonen om anvendelsen av direktivene. Denne ordningen er allerede etablert innenfor de generelle direktivene, men det er nytt i forhold til sektordirektivene.

Etter *artikkel 62* vil henvisninger i de gamle direktivene også gjelde det nye direktivet. I praksis betyr det at tidligere rettspraksis fra EF-domstolen fortsatt vil gjelde.

3.2 **Forholdet mellom direktiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner og direktiv 2006/123/EF om tjenester i det indre marked**

Direktiv 2006/123/EF om tjenester i det indre marked (tjenestedirektivet) har flere henvisninger til direktiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner (yrkeskvalifikasjonsdirektivet). Samtlige henvisninger presiserer at det er yrkeskvalifikasjonsdirektivet som regulerer forholdene rundt godkjenning av yrkeskvalifikasjoner og ikke tjenestedirektivet.

Yrkeskvalifikasjonsdirektivet gjelder for *personer* som ønsker å få godkjent sine yrkeskvalifikasjoner i en annen medlemsstat for å få adgang til utøvelse av et regulert yrke der. Tjenestedirektivet gjelder for *fysiske og juridiske personer* som driver eller ønsker å drive tjenestevirksomhet i en annen medlemsstat.

Om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 142/2007 av 26. oktober 2007 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner

Fristen for å gjennomføre tjenestedirektivet i EU er 28. desember 2009. Fristen for å gjennomføre yrkeskvalifikasjonsdirektivet i EU var 20. oktober 2007.

4 Om kommisjonsbeslutning 2007/172/EF

Den 19. mars 2007 besluttet Europakommisjonen å opprette en gruppe av koordinatorene for godkjenning av yrkeskvalifikasjoner som skal bestå av de nasjonale koordinatorene som er utpekt i de ulike landene etter direktivet. Kommisjonsbeslutning 2007/172/EF erstatter den gruppen som var opprettet etter direktiv 89/48/EØF.

Hensikten med opprettelsen av gruppen er å innlede samarbeid mellom landenes myndigheter og Europakommisjonen i spørsmål som gjelder godkjenning av yrkeskvalifikasjoner.

I beslutningens *artikkel 5 nr. 3 annet ledd* er det nevnt at landene som representerer EØS/EFTA-området og Sveits kan inviteres som observatører til møter i koordinatorgruppen.

5 Beslutningen i EØS-komiteen

I henhold til EØS-komiteens beslutning nr. 142/2007 av 26. oktober 2007 skal EØS-avtalens vedlegg VII om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner endres.

EØS-komiteens beslutning nr. 142/2007 av 26. oktober 2007 inneholder en innledning og fem artikler. I innledningen vises det til EØS-avtalen og spesielt til artikkel 98, som gjør det mulig å endre vedleggene til avtalen gjennom beslutning i EØS-komiteen.

Artikkel 1 slår fast at EØS-avtalen skal endres som spesifisert i vedlegg til beslutningen.

Artikkel 2 slår fast at protokoll 37 i EØS-avtalen skal endres som en følge av innlemmelse av direktiv 2005/36/EF i avtalen. Teksten i pkt. 9 om koordinatorgruppen for gjensidig godkjenning av diplomer for høyere utdanning, som ble opprettet etter direktiv 89/48/EØF skal strykes med virkning fra 20. oktober 2007. Samtidig skal det legges til et nytt pkt. 20 om opprettelsen av gruppen av koordinatorene for godkjenning av yrkeskvalifikasjoner (kommisjonsbeslutning 2007/172/EF).

Artikkel 3 fastsetter at teksten til rettsaktene på islandsk og norsk, som vil bli kunngjort i EØS-tillegget til Den europeiske unions tidende, skal gis gyldighet.

Artikkel 4 slår fast at beslutningen trer i kraft 27. oktober 2007, forutsatt at EØS-komiteen har mottatt alle meddelelser etter avtalens artikkel 103 nr. 1.

Artikkel 5 slår fast at beslutningen i EØS-komiteen skal kunngjøres i EØS-avdelingen av og EØS-tillegget til Den europeiske unions tidende.

Vedlegg VII til EØS-avtalen inneholder de tilpassninger som er nødvendige i direktivet for å kunne gjøre det gjeldende i Norge. De fleste av oppføringene i forhold til direktiv 2005/36/EF finnes allerede i dag i vedlegg VII i EØS-avtalen. Det foreslås å endre navnet på vedlegg VII fra gjensidig godkjenning av yrkeskvalifikasjoner til godkjenning av yrkeskvalifikasjoner. Vedlegget viser også til en liste over regulerte yrker innenfor sektorordningen. Tilsvarende liste finnes i direktiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner for EU-landene.

Artikkel 9 (e) i direktiv 2005/36/EF referer til direktiv 77/388/EØF om harmonisering av medlemsstatenes lovgivning om omsetningsavgifter som ikke er en del av EØS-avtalen og denne bestemmelsen skal ikke gjelde for EØS/EFTA-statene.

Direktiv 92/51/EØF forutsatte en komotologi-prosedyre ved endringer av vedlegg C og D til direktivet. Av den grunn inneholdt vedlegg VII en tilpasningstekst i pkt. 1 a. Prosedyren er allerede i EØS-avtalen og er derfor tatt ut av vedlegg VII da den anses unødvendig.

Videre er yrket «skipskokk» tatt inn i vedlegg II (3) (a). Dette fordi yrket ikke omfattes av direktiv 2005/45/EF om endring av direktiv 2001/25/EF om gjensidig godkjenning av maritime sertifikater, men av direktiv 2005/36/EF.

Norge har fått oppført betegnelsen «allmennpraktiserende lege» under pkt. 5.1.4 i vedlegget til direktivet, jf. artikkel 28 flg., med krav om 3 års veiledet tjeneste for å kunne praktisere selvstendig for trygdens regning.

For oralkirurgi ber Norge om at spesialiteten blir oppført i vedlegget som «Bevis for gjennomgått spesialistutdanning i oralkirurgi». Spesialiteten ble ved en feil tatt ut av vedlegg VII ved en beslutning av 25. juni 2002 og oppføres igjen.

6 Forholdet til norsk rett

I Norge er det ca 100 regulerte yrker som omfattes av direktivet. Direktivet berører 11 departementer og 15 godkjenningsmyndigheter.

6.1 Lov- og forskriftsendringer

Hvordan de enkelte statene har gjennomført de ulike direktivene varierer. Enkelte stater har gjennomført direktivet ved en felles forskrift eller lov, andre stater har en forskrift eller lov for hvert enkelte yrke. I Norge har det ikke vært vurdert å ha en felles lov eller en felles forskrift som gjennomfører direktivet.

Helse- og omsorgsdepartementet, Justisdepartementet, Landbruks- og matdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet har meldt behov for lovendringer som en følge av direktivet.

- *Helse- og omsorgsdepartementet*: Vil fremme forslag om å endre lov av 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven) og lov av 27. juni 2003 nr. 64 om alternativ behandling av sykdom mv., blant annet når det gjelder bruk av yrkestittel.
- *Justisdepartementet*: Vil fremme forslag om å endre lov av 13. mai 1988 nr. 26 om inkassovirkosomhet og annen inndrivning av forfalte pengekrav (inkassoloven), som en følge av reglene om midlertidig tjenesteyting.
- *Landbruks- og matdepartementet*: Vil fremme forslag om å endre lov av 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell (dyrehelsepersonelloven), når det gjelder bruk av yrkestittel.
- *Nærings- og handelsdepartementet*: Vil fremme forslag til nye lovhjemler i gjeldende minerallovgivning om adgang til å fastsette forskrifter for å regulere gjennomføring av direktivet på mineralsektoren.

Lovforslagene vil bli lagt frem for Stortinget i egne proposisjoner.

De 15 direktivene som nå er erstattet av yrkeskvalifikasjonsdirektivet er gjennomført i norsk rett i 33 ulike forskrifter. Hvordan de tidligere direktivene er gjennomført varierer fra gjengivelse av store deler av aktuell direktivtekst til kun en henvisning til direktivet i selve forskriften. For de sist nevnte vil det være nødvendig med endring av henvisningene. De enkelte forskriftsmyndigheter har ansvaret for å følge opp eventuelle endringer som er nødvendige. Det antas at mange av forskriftene

må endres, bl.a. som en følge av reglene for midlertidig tjenesteyting for lovregulerte yrker.

6.1.1 Lovendringer som følge av bruk av etableringsstatens yrkestittel ved midlertidig tjenesteyting

Etter direktivet er hovedregelen om bruk av tittel (*artikkel 7 nr. 3*) at tilbyder skal benytte den yrkestittel som tilbyder benytter i staten hvor han eller hun er etablert. Imidlertid skal vertslandets yrkestitler benyttes for yrker omfattet av de tidligere sektordirektivene (lege, tannlege, sykepleier, jordmor, provisorfarmasøyt, veterinær og arkitekt). Videre skal vertsstatens yrkestittel benyttes dersom yrkesutøverens kvalifikasjoner er vurdert av godkjenningsmyndighetene i vertsstaten, jf. *artikkel 7 nr 4*. Dette får betydning for norsk regelverk.

- Etter helsepersonelloven § 74 forutsetter bruk av tittel at vedkommende innehar autorisasjon eller lisens. § 74 første ledd lyder: «Bare den som har autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning har rett til å benytte slik yrkesbetegnelse som kjennetegner vedkommende helsepersonell.» Tilsvarende bestemmelse fremgår av lov om alternativ behandling § 8 første ledd, som lyder: «Bare den som har autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning etter helsepersonelloven §§ 48 til 51, har rett til å benytte slik yrkestittel som kjennetegner vedkommende gruppe helsepersonell». Direktivets bestemmelser om bruk av tittel etter *artikkel 7 nr. 3 og 4* står i motstrid til bestemmelsene om bruk av yrkestittel i helsepersonelloven § 74 og lov om alternativ behandling § 8 og det må foretas endringer i disse lovene.
- Dyrehelsepersonellovens § 16 gir ikke åpning for at andre enn de med autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning kan benytte slik tittel som er fastsatt for vedkommende gruppe av dyrehelsepersonell. Dyrehelsepersonelloven må endres for å tilpasse *artikkel 7 nr. 3*.

7 Økonomiske og administrative konsekvenser

Direktivet antas å få begrensede økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige, herunder de enkelte godkjenningsmyndigheter/departement. Det er usikkert hvor mange personer som vil benytte seg av muligheten til å tilby midlertidig tjenesteyting i Norge, dette vil også kunne endres over tid. Videre vil antallet personer

varierte mellom de ulike regulerte yrkene. I de tilfellene det skal foretas en forhåndsgodkjenning plikter godkjenningsmyndighetene å foreta en rask vurdering av vedkommendes erklæring med dokumentasjon og om det skal stilles krav til en egnethetstest og gjennomføring av testen innen en gitt frist.

Direktivet forsterker forpliktelsen til et administrativt samarbeid mellom kompetente myndigheter i de ulike landene i forhold til dagens direktiver. Krav om administrativt samarbeid blir nevnt flere steder i direktivet, *artikkel 8 nr. 1, artikkel 50 nr. 2 og 3, artikkel 56 nr. 1 og 2*. Dette gjelder både ved etablering og ved midlertidig tjenesteyting.

Det er et krav om at myndighetene i landene skal utveksle opplysninger om disiplinære tiltak eller strafferettslige sanksjoner som treffes eller om andre alvorlige, særlige omstendigheter som kan få konsekvenser for utøvelsen av yrket i henhold til direktivet. I de yrkene det er aktuelt å utveksle opplysninger om disiplinære tiltak eller strafferettslige sanksjoner, må fagmyndighetene vurdere om de har tilstrekkelig lovhjemmel til å gjøre dette.

Innenfor EU er det under utarbeidelse et eget datasystem som skal forenkle prosessen med det administrative samarbeidet. Systemet omtales som Internal Market Information (IMI) system. Systemet skal respektere lovgivning om vern av personopplysninger som fastlagt i europaparlaments- og rådsdirektiv 95/46/EF av 24. oktober 1995 om beskyttelse av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike samt europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/58/EF om behandling av personopplysninger og personvern i sektoren for elektronisk kommunikasjon.

Direktivet har krav om at det skal utnevnes en koordinator fra hvert av landene. Det har tidligere ikke vært en koordinator for sektordirektivene. Dette vil representere en administrativ endring i forhold til gjeldende regler. Kunnskapsdepartementet er i dag koordineringsmyndighet for de generelle direktivene. Helse- og omsorgsdepartementet og Landbruks- og matdepartementet har

ansvar for sine sektordirektiver unntatt for arkitektene der Kunnskapsdepartementet er ansvarlig. Det er foreslått at Kunnskapsdepartementet skal være norsk koordinator for direktivet. Merkostnaden ved å ha en koordinator for det nye direktivet vil bli dekket innenfor gjeldende budsjettammer.

Direktivet har et krav om at det skal opprettes et kontaktpunkt. Det antas at opprettelsen av et kontaktpunkt ikke vil få store økonomiske konsekvenser. Et kontaktpunkt kan ordnes med relativt enkle tekniske hjelpemidler, slik som opprettelse av en webside med informasjon om de ulike regulerte yrkene i Norge og informasjon om de ulike kompetente myndighetene. Direktivet krever at det må utnevnes en person som skal være kontaktpunkt som søker og andre kontaktpunkter kan henvende seg til.

8 Konklusjon og tilrådning

Yrkeskvalifikasjonsdirektivet er en fornying og forenkling av 15 tidligere direktiv som omfatter godkjenning av ulike yrkeskvalifikasjoner. De fleste av bestemmelsene i direktivet er allerede i dag en del av EØS-avtalen vedlegg VII og de reelle endringen vil være begrenset.

Et samtykke til EØS-komiteens beslutning om å endre EØS-avtalen vedlegg VII vil sikre norske borgere tilgang til det europeiske arbeidsmarkedet for regulerte yrker ved at det kan bli enklere for en norsk statsborger å få vurdert sine yrkeskvalifikasjoner og å bli godkjent for å praktisere et regulert yrke i en annen EØS-stat. Direktivet skal sikre at personer som har kvalifisert seg i en EØS-stat ikke blir diskriminert når de søker adgang til et regulert yrke i en annen EØS-stat.

Kunnskapsdepartementet tilrår at Norge godkjenner EØS-komiteens beslutning nr. 142/2007 av 26. oktober 2007 om innlemmelse i EØS-avtalen av europaparlaments- og rådsdirektiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner. Utenriksdepartementet slutter seg til dette.

Om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 142/2007 av 26. oktober 2007 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner

Utenriksdepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et fremlagt forslag til proposisjon til Stortinget om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 142/2007 av 26. oktober 2007 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner.

Vi HARALD, Norges Konge,

stadfester:

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 142/2007 av 26. oktober 2007 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner, i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til vedtak om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 142/2007 av 26. oktober 2007 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner

I

Stortinget samtykker i godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 142/2007 av 26. oktober 2007 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner.

Om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 142/2007 av 26. oktober 2007 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner

Vedlegg 1

EØS-komiteens beslutning nr. 142/2007 av 26. oktober om endring av EØS-avtalens vedlegg VII (Gjensidig godkjenning av yrkeskvalifikasjoner) og protokoll 37

EØS-KOMITEEN HAR –

under henvisning til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, endret ved protokollen om justering av avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, heretter kalt «avtalen», særlig artikkel 98, og på følgende bakgrunn:

1. Avtalens vedlegg VII er endret ved EØS-komiteens beslutning nr. 43/2005 av 11. mars 2005¹.
2. Avtalens protokoll 37 er endret ved EØS-komiteens beslutning nr. 115/2007 av 28. september 2007².
3. Europaparlaments- og rådsdirektiv 2005/36/EF av 7. september 2005 om godkjenning av faglige kvalifikasjoner³ skal innlemmes i avtalen.
4. Kommisjonsbeslutning 2007/172/EF av 19. mars 2007 om oppretting av gruppen av koordinatorer for godkjenning av faglige kvalifikasjoner⁴ skal innlemmes i avtalen.
5. For at avtalen skal fungere godt, må avtalens protokoll 37 utvides til å omfatte gruppen av koordinatorer for godkjenning av faglige kvalifikasjoner opprettet ved beslutning 2007/172/EF, og vedlegg VII må endres for å omfatte framgangsmåten for tilknytning til gruppen.
6. Direktiv 2005/36/EF opphever, med virkning fra 20. oktober 2007, rådsdirektivene 77/452/EØF⁵, 77/453/EØF⁶, 78/686/EØF⁷, 78/687/EØF⁸, 78/1026/EØF⁹, 78/1027/EØF¹⁰, 80/154/EØF¹¹, 80/155/EØF¹², 85/384/EØF¹³, 85/432/EØF¹⁴, 85/433/EØF¹⁵, 89/48/EØF¹⁶,

92/51/EØF¹⁷ og 93/16/EØF¹⁸ samt europaparlaments- og rådsdirektiv 1999/42/EF¹⁹, som er innlemmet i avtalen og følgelig skal oppheves i avtalen med virkning fra 20. oktober 2007.

7. Rådsdirektiv 81/1057/EØF²⁰, som er innlemmet i avtalen, vil ikke lenger ha noe formål og skal følgelig oppheves i avtalen med virkning fra 20. oktober 2007.
8. Rådsvedtak 85/368/EØF²¹ og de fleste rettsaktene under overskriften «Rettsakter som avtalepartene skal ta i betraktning» er foreldet og skal følgelig oppheves i avtalen med virkning fra 20. oktober 2007 –

BESLUTTET FØLGENDE:

Artikkel 1

Avtalens vedlegg VII endres som angitt i vedlegget til denne beslutning.

Artikkel 2

I avtalens protokoll 37 gjøres følgende endringer:

1. Teksten i avtalens protokoll 37 nr. 9 (Samordningsgruppen for godkjenning av diplomer for høyere yrkeskompetansegivende utdanning (rådsdirektiv 89/48/EØF)) oppheves med virkning fra 20. oktober 2007.
2. I avtalens protokoll 37 etter nr. 19 skal nytt nr. 20 lyde:
«20. Gruppen av koordinatorer for godkjenning av faglige kvalifikasjoner (kommisjonsbeslutning 2007/172/EF).»

Artikkel 3

Teksten til direktiv 2005/36/EF og beslutning 2007/172/EF på islandsk og norsk, som skal kunn-

¹ EUT L 195 av 28.7.2005, s. 45

² Ennå ikke kunngjort.

³ EUT L 255 av 30.9.2005, s. 22.

⁴ EUT L 79 av 20.3.2007, s. 38.

⁵ EFT L 176 av 15.7.1977, s. 1.

⁶ EFT L 176 av 15.7.1977, s. 8.

⁷ EFT L 233 av 24.8.1978, s. 1.

⁸ EFT L 233 av 24.8.1978, s. 10.

⁹ EFT L 362 av 23.12.1978, s. 1.

¹⁰ EFT L 362 av 23.12.1978, s. 7.

¹¹ EFT L 33 av 11.2.1980, s. 1.

¹² EFT L 33 av 11.2.1980, s. 8.

¹³ EFT L 223 av 21.8.1985, s. 15.

¹⁴ EFT L 253 av 24.9.1985, s. 34.

¹⁵ EFT L 253 av 24.9.1985, s. 37.

¹⁶ EFT L 19 av 24.1.1989, s. 16.

¹⁷ EFT L 209 av 24.7.1992, s. 25.

¹⁸ EFT L 165 av 7.7.1993, s. 1.

¹⁹ EFT L 201 av 31.7.1999, s. 77.

²⁰ EFT L 385 av 31.12.1981, s. 25.

²¹ EFT L 199 av 31.7.1985, s. 56.

gjøres i EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende*, skal gis gyldighet.

Artikkel 4

Denne beslutning trer i kraft 27. oktober 2007, forutsatt at EØS-komiteen har mottatt alle meddelelser etter avtalens artikkel 103 nr. 1²².

Artikkel 5

Denne beslutning skal kunngjøres i EØS-avdelingen av og EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende*.

Utferdiget i Brussel, 26. oktober 2007.

For EØS-komiteen
Formann
Stefán Hankur Johannesson

EØS-komiteens sekretærer
Bergdis Ellertsdóttir Mathias Brinkmann

Vedlegg

til EØS-komiteens beslutning nr. [...]

I avtalens vedlegg VII gjøres følgende endringer:

1. Overskriften «Gjensidig godkjenning av yrkeskvalifikasjoner» erstattes med «Godkjenning av yrkeskvalifikasjoner».
2. Overskriften «A. Generell ordning» erstattes med «A. Generell ordning, godkjenning av yrkeserfaring og automatisk godkjenning.»
3. Nr. 1, 1a og 1b omnummereres som nr. 1a, 1b og 1c.
4. Foran det nye nr. 1a (rådsdirektiv 89/48/EØF) skal nytt nr. 1 lyde:
«1. **32005 L 0036**: Europaparlaments- og rådsdirektiv 2005/36/EF av 7. september 2005 om godkjenning av faglige kvalifikasjoner (EUT L 255 av 30.9.2005, s. 22).
Direktivets bestemmelser skal for denne avtales formål gjelde med følgende tilpasning:
A) Artikkel 9 bokstav e) får ikke anvendelse for EFTA-statene.
B) I artikkel 49 nr. 2 tilføyes følgende:
 «d) 1. januar 1994 for Island og Norge,
 e) 1. mai 1995 for Liechtenstein.»
C) I Vedlegg II «Liste over utdanninger med en særlig struktur som vist til i artikkel 11 bokstav c) punkt ii)» tilføyes følgende:

- a) Under overskriften «2. Håndverksmesterutdanning (Mester/Meister/Maitre) som representerer utdanning og opplæring innenfor fagområder som ikke omfattes av dette direktivs avdeling III kapittel II»:

«Norge:

– yrkesfaglærer,

med en samlet utdanningstid på 18 til 20 år, hvorav ni til ti års grunnskole, minst tre til fire års lærlingetid, ev. to års yrkesrettet videregående utdanning og to års lærlingetid som fører til fagbrev eller svennebrev, minst fire års yrkeserfaring som håndverker, minst ett års fagteoretisk tilleggsutdanning og ett års praktisk pedagogisk utdanning.»

- b) Under overskriften «3. Maritime yrker»:

- i) I underavsnitt «a) Sjøtransport»:

«Norge:

– skipskokk,

som representerer ni års grunntutdanning etterfulgt av et grunnkurs og minst tre års spesialisert yrkesopplæring, som omfatter minst tre måneders fartstid.»

- ii) I underavsnitt b) «Havfiske»:

«Island:

– skipsfører («skipstjóri»),

– overstyrmann («stýrimaður»),

– styrmann

(«undirstýrimaður»),

som representerer ni eller ti års grunnskoleutdanning etterfulgt av to års fartstid, supplert med to års spesialisert yrkesopplæring avsluttet med en eksamen, og som er godkjent i henhold til Torremolinos-konvensjonen (Den internasjonale konvensjon om fiskefartøyers sikkerhet, 1977).»

- iii) I underavsnitt c) «Besetning på flyttbare borerigger»:

«Norge:

– plattformsjef,

– stabilitetssjef,

– kontrollromoperatør,

– teknisk sjef,

– teknisk assistent,

som innebærer ni års grunnskoleutdanning etterfulgt av to

²² [Forfatningsrettslige krav angitt.]

Om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 142/2007 av 26. oktober 2007 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner

års grunnleggende opplæring, supplert med minst ett års tjeneste på anlegg til sjøs, og

- ett års spesialisert yrkesopplæring for kontrollromoperatør,
- to og et halvt års spesialisert yrkesopplæring for de øvrige.»

c) Under overskriften «4. Tekniske yrker»:

«I Liechtenstein:

– forvalter («Trehänder»)

Lengde, nivå og krav:

Opplæringen bygger på niårig obligatorisk skole og – med mindre studenteksamen er avlagt – tre års læretid innen handelsfag med opplæring i praktiske ferdigheter i et foretak, mens den nødvendige teoretiske kunnskap samt allmennutdanningen besørages av en yrkesskole, hvilket samlet fører fram til den nasjonale eksamen (nasjonalt eksamensbevis på egnethet som arbeidstaker innen handelsvirksomhet).

Tre års praktisk erfaring i et foretak og ytterligere fire års teoretisk utdanning, som kan gjennomføres samtidig, leder fram til det nasjonale diplom som gir rett til den ovennevnte yrkesbetegnelsen.

I alminnelighet varer denne opplæringen mellom 16 og 19 år til sammen.

Regulering:

Yrket er regulert i nasjonal lovgivning. Enhver kandidat står fritt til selv å velge hvordan vedkommende ønsker å forberede seg til eksamen (yrkesskoler, privatskoler, fjernundervisning).

– revisor («Wirtschaftsprüfer»)

Lengde, nivå og krav:

Opplæringen bygger på niårig obligatorisk skole etterfulgt av tre års læretid innen handelsfag med opplæring i praktiske ferdigheter i et foretak, mens den nødvendige teoretiske kunnskap samt allmennutdanningen besørages av en yrkesskole.

Ytterligere tre års praktisk erfaring i et foretak og fem års teoretisk utdanning, som kan gjennomføres samtidig som fjernundervisning, leder fram til det nasjonale diplom som gir rett til den ovennevnte yrkesbetegnelsen.

Denne opplæringen varer mellom 17 og 18 år til sammen. Kandidater som har oppnådd sin praktiske erfaring i utlandet, må framlegge bevis for bare ytterligere ett års yrkespraksis i Liechtenstein.

Regulering:

Yrket er regulert i nasjonal lovgivning.»

D) I vedlegg V «Godkjenning på grunnlag av samordning av minstekrav for utdanning» tilføyes følgende:

Om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 142/2007 av 26. oktober 2007 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner

a) I avsnitt «V.1 Leger»:

i. I underavsnitt «5.1.1 Kvalifikasjonsbevis – medisinsk grunnutdanning»:

Stat	Kvalifikasjonsbevis	Organ som tildeler kvalifikasjonsbevis	Attest som ledsager kvalifikasjonsbevis	Referansedato
Ísland	Embættispróf í læknisfræði, <i>candidatus medicinae</i> (cand. med.)	Háskóli Íslands	Vottorð um viðbótarnám (kandidatsár) útgefið af Heilbrigðis- og tryggingamála-ráðuneytinu	1. januar 1994
Liechtenstein	Diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis som er utstedt i en annen stat omfattet av dette direktiv og oppført i dette vedlegg	De kompetente myndigheter	Bevis på fullført praktisk tjeneste utstedt av de kompetente myndigheter	1. mai 1995
Norge	Vitnemål for fullført grad <i>candidata/candidatus medicinae</i> , kortform <i>cand.med.</i>	Medisinsk universitetsfakultet	Bekreftelse på praktisk tjeneste som lege utstedt av kompetent offentlig myndighet	1. januar 1994

ii. I underavsnitt «5.1.2. Kvalifikasjonsbevis – lege med spesialistutdanning»:

Stat	Kvalifikasjonsbevis	Organ som tildeler kvalifikasjonsbevis	Referansedato
Ísland	Sérfræðileyfi	Heilbrigðis- og tryggingamálaráðuneyti	1. januar 1994
Liechtenstein	Diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis som er utstedt i en annen stat omfattet av dette direktiv og oppført i dette vedlegg	De kompetente myndigheter	1. mai 1995
Norge	Spesialistgodkjenning	Den norske lægeforening	1. januar 1994

iii. I underavsnitt «5.1.3. Betegnelser for spesialistutdanning i medisin»:

Stat	Minimumsperiode for utdanning: 3 år Tittel	Generell kirurgi Minimumsperiode for utdanning: 5 år Tittel
Ísland	Svæfinga- og gjörgæslulæknisfræði	Skurðlækningar
Liechtenstein	Anästhesiologie	Chirurgie
Norge	Anestesiologi	Generell kirurgi

Om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 142/2007 av 26. oktober 2007 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner

Stat	Nevrokirurgi Minimumsperiode for utdanning: 5 år Tittel	Obstetrikk og gynekologi Minimumsperiode for utdanning: 4 år Tittel
Ísland	Taugaskurðlækningar	Fæðingar- og kvenlækningar
Liechtenstein	Neurochirurgie	Gynäkologie und Geburtshilfe
Norge	Nevrokirurgi	Fødselshjelp og kvinnesykdommer
Stat	Indremedisin Minimumsperiode for utdanning: 5 år Tittel	Oftalmologi Minimumsperiode for utdanning: 3 år Tittel
Ísland	Lyflækningar	Augnlækningar
Liechtenstein	Innere Medizin	Augenheilkunde
Norge	Indremedisin	Øyesykdommer
Stat	Otorhinolaryngologi (øre-nese-hals- spesialist) Minimumsperiode for utdanning: 3 år Tittel	Pediatri (barnesykdommer) Minimumsperiode for utdanning: 4 år Tittel
Ísland	Háls-, nef- og eyrnalækningar	Barnalækningar
Liechtenstein	Hals-, Nasen- und Ohrenkrankheiten	Kinderheilkunde
Norge	Øre-nese-halssykdommer	Barnesykdommer
Stat	Lungesykdommer Minimumsperiode for utdanning: 4 år Tittel	Urologi Minimumsperiode for utdanning: 5 år Tittel
Ísland	Lungnalækningar	Þvagfæraskurðlækningar
Liechtenstein	Pneumologie	Urologie
Norge	Lungesykdommer	Urologi
Stat	Ortopedi Minimumsperiode for utdanning: 5 år Tittel	Patologisk anatomi Minimumsperiode for utdanning: 4 år Tittel
Ísland	Bækluarskurðlækningar	Vefjameinafræði
Liechtenstein	Orthopädische Chirurgie	Pathologie
Norge	Ortopedisk kirurgi	Patologi

Om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 142/2007 av 26. oktober 2007 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner

Stat	Nevrologi Minimumsperiode for utdanning: 4 år Tittel	Psykiatri Minimumsperiode for utdanning: 4 år Tittel
Ísland	Taugalækningar	Geðlækningar
Liechtenstein	Neurologie	Psychiatrie und Psychotherapie
Norge	Nevrologi	Psykiatri
Stat	Diagnostisk radiologi Minimumsperiode for utdanning: 4 år Tittel	Radioterapi Minimumsperiode for utdanning: 4 år Tittel
Ísland	Geislagreining	
Liechtenstein	Medizinische Radiologie/Radiodiagnostik	Medizinische Radiologie/Radio-Onkologie
Norge	Radiologi	
Stat	Plastikkirurgi Minimumsperiode for utdanning: 5 år Tittel	Klinisk biologi Minimumsperiode for utdanning: 4 år Tittel
Ísland	Lýtalækningar	
Liechtenstein	Plastische- und Wiederherstellungschirurgie	
Norge	Plastikkirurgi	
Stat	Medisinsk mikrobiologi Minimumsperiode for utdanning: 4 år Tittel	Klinisk kjemi Minimumsperiode for utdanning: 4 år Tittel
Ísland	Sýklafræði	Klínísk lífefnafræði
Liechtenstein		
Norge	Medisinsk mikrobiologi	Klinisk kjemi
Stat	Immunologi Minimumsperiode for utdanning: 4 år Tittel	Torakskirurgi Minimumsperiode for utdanning: 5 år Tittel
Ísland	Ónæmisfræði	Brjóstholsskurðlækningar
Liechtenstein	Allergologie und klinische Immunologie	Herz- und thorakale Gefässchirurgie
Norge	Immunologi og transfusjonsmedisin	Thoraxkirurgi

Om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 142/2007 av 26. oktober 2007 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner

Stat	Pediatrik kirurgi Minimumsperiode for utdanning: 5 år Tittel	Karkirurgi Minimumsperiode for utdanning: 5 år Tittel
Ísland	Barnaskurðlækningar	Æðaskurðlækningar
Liechtenstein	Kinderchirurgie	
Norge	Barnekirurgi	Karkirurgi
Stat	Kardiologi Minimumsperiode for utdanning: 4 år Tittel	Gastroenterologi Minimumsperiode for utdanning: 4 år Tittel
Ísland	Hjartalækningar	Meltingarlækningar
Liechtenstein	Kardiologie	Gastroenterologie
Norge	Hjertesykdommer	Fordøyelsesykdommer
Stat	Revmatologi Minimumsperiode for utdanning: 4 år Tittel	Generell hematologi Minimumsperiode for utdanning: 3 år Tittel
Ísland	Gigtarlækningar	Blóðmeinafræði
Liechtenstein	Rheumatologie	Hämatologie
Norge	Revmatologi	Blodsykdommer
Stat	Endokrinologi Minimumsperiode for utdanning: 3 år Tittel	Fysioterapi Minimumsperiode for utdanning: 3 år Tittel
Ísland	Efnaskipta- og innkirtlalækningar	Orku- og endurhæfingarlækningar
Liechtenstein	Endokrinologie-Diabetologie	Physikalische Medizin und Rehabilitation
Norge	Endokrinologi	Fysikalsk medisin og rehabilitering
Stat	Nevropsykiatri Minimumsperiode for utdanning: 5 år Tittel	Dermatovenereologi Minimumsperiode for utdanning: 3 år Tittel
Ísland		Húð- og kynsjúkdómalækningar
Liechtenstein		Dermatologie und Venereologie
Norge		Hud- og veneriske sykdommer

Om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 142/2007 av 26. oktober 2007 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner

Stat	Radiologi Minimumsperiode for utdanning: 4 år Tittel	Barne- og ungdomspsykiatri Minimumsperiode for utdanning: 4 år Tittel
Ísland	Geislalækningar	Barna- og unglingageðlækningar
Liechtenstein		Kinder- und Jugendpsychiatrie und -psychotherapie
Norge		Barne- og ungdomspsykiatri
Stat	Geriatrici Minimumsperiode for utdanning: 4 år Tittel	Nefropati Minimumsperiode for utdanning: 4 år Tittel
Ísland	Öldrunarlækningar	Nýrnalækningar
Liechtenstein	Geriatrici	Nephrologie
Norge	Geriatrici	Nyresykdommer
Stat	Smittsomme sykdommer Minimumsperiode for utdanning: 4 år Tittel	Samfunnsmedisin Minimumsperiode for utdanning: 4 år Tittel
Ísland	Smitsjúkdómar	Félagslækningar
Liechtenstein	Infektiologie	Prävention und Gesundheitswesen
Norge	Infeksjonssykdommer	Samfunnsmedisin
Stat	Farmakologi Minimumsperiode for utdanning: 4 år Tittel	Arbeidsmedisin Minimumsperiode for utdanning: 4 år Tittel
Ísland	Lyfjafræði	Atvinnulækningar
Liechtenstein	Klinische Pharmakologie und Toxikologie	Arbeitsmedizin
Norge	Klinisk farmakologi	Arbeidsmedisin
Stat	Allergologi Minimumsperiode for utdanning: 3 år Tittel	Nukleærmedisin Minimumsperiode for utdanning: 4 år Tittel
Ísland	Ofnæmislækningar	Ísótópagreining
Liechtenstein	Allergologie und klinische Immunologie	Nuklearmedizin
Norge		Nukleærmedisin

Om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 142/2007 av 26. oktober 2007 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner

Stat	Venerologi Minimumsperiode for utdanning: 4 år Tittel	Tropemedisin Minimumsperiode for utdanning: 4 år Tittel
Ísland		
Liechtenstein		Tropenmedizin
Norge		

Stat	Gastroenterologisk kirurgi Minimumsperiode for utdanning: 5 år Tittel	Akuttmedisin Minimumsperiode for utdanning: 5 år Tittel
Ísland		
Liechtenstein		
Norge		Gastroenterologisk kirurgi

Stat	Klinisk nevrofysiologi Minimumsperiode for utdanning: 4 år Tittel	Kjevekirurgi og munnhulesykdommer (grunnutdanning – lege og tannlege) Mini- mumsperiode for utdanning: 4 år Tittel
Ísland		
Liechtenstein		Kiefer- und Gesichtschirurgie
Norge		Klinisk nevrofysiologi

iv. I underavsnitt «5.1.4. Kvalifikasjonsbevis – allmennpraktiserende leger»:

Stat	Kvalifikasjonsbevis	Yrkestittel	Referansedato
Ísland	Almennt heimilislækningaleyfi (Evrópulækningaleyfi)	Almennur heimilislæknir (Evrópulæknir)	31. desember 1994
Liechtenstein			
Norge	Bevis for kompetanse som allmen- praktiserende lege	Allmennpraktiserende lege	31. desember 1994

b) I avsnitt «V.2. Sykepleier med ansvar for alminnelig sykepleie»:

i. I underavsnitt «5.2.2. Kvalifikasjonsbevis – sykepleiere med ansvar for alminnelig sykepleie»:

Stat	Kvalifikasjonsbevis	Organ som tildeler kvalifikasjonsbevis	Yrkestittel	Referansedato
Ísland	1. B.Sc. í hjúkrunarfræði 2. B.Sc. í hjúkrunarfræði 3. Hjúkrunarpróf	1. Háskóli Íslands 2. Háskólinn á Akureyri 3. Hjúkrunarskóli Íslands	Hjúkrunarfræðingur	1. januar 1994

Om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 142/2007 av 26. oktober 2007 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner

Stat	Kvalifikasjonsbevis	Organ som tildeler kvalifikasjonsbevis	Yrkestittel	Referansedato
Liechtenstein	Diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis som er utstedt i en annen stat omfattet av dette direktiv og oppført i dette vedlegg	De kompetente myndigheter	Krankenschwester – Krankenpfleger	1. mai 1995
Norge	Vitnemål for bestått sykepleierutdanning	Høgskole	Sykepleier	1. januar 1994

c) I avsnitt «V.3. Tannleger»:

i. I underavsnitt «5.3.2. Kvalifikasjonsbevis – grunnutdanning tannleger»:

Stat	Kvalifikasjonsbevis	Organ som tildeler kvalifikasjonsbevis	Attest som ledsager kvalifikasjonsbevis	Yrkestittel	Referansedato
Ísland	Próf frá tannlæknadeild Háskóla Íslands	Tannlæknadeild Háskóla Íslands		Tannlæknir	1. januar 1994
Liechtenstein	Diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis som er utstedt i en annen stat omfattet av dette direktiv og oppført i dette vedlegg	De kompetente myndigheter	Bevis på fullført praktisk tjeneste utstedt av de kompetente myndigheter	Zahnarzt	1. mai 1995
Norge	Vitnemål for fullført grad <i>candidata/candidatus odontologiae</i> , kortform: <i>cand.odont.</i>	Odontologisk universitetsfakultet		Tannlege	1. januar 1994

ii. I underavsnitt «5.3.3. Kvalifikasjonsbevis – tannleger med spesialistutdanning»:

Stat	Kvalifikasjonsbevis	Kjeveortopedi		Referansedato
		Organ som tildeler kvalifikasjonsbevis		
Ísland				
Liechtenstein				
Norge	Bevis for gjennomgått spesialistutdanning i kjeveortopedi	Odontologisk universitetsfakultet		1. januar 1994

Stat	Kvalifikasjonsbevis	Oralkirurgi		Referansedato
		Organ som tildeler kvalifikasjonsbevis		
Ísland				
Liechtenstein				

Om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 142/2007 av 26. oktober 2007 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner

Stat	Kvalifikasjonsbevis	Oralkirurgi Organ som tildeler kvalifikasjonsbevis	Referansedato
Norge	Bevis for gjennomgått spesialistutdanning i oralkirurgi	Odontologisk universitetsfakultet	1. januar 1994

d) I avsnitt «V.4. Veterinærer»:

i. I underavsnitt «5.4.2. Kvalifikasjonsbevis – veterinærer»:

Stat	Kvalifikasjonsbevis	Organ som tildeler kvalifikasjonsbevis	Attest som ledsager kvalifikasjonsbevis	Referansedato
Ísland	Diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis som er utstedt i en annen stat omfattet av dette direktiv og oppført i dette vedlegg	De kompetente myndigheter	Bevis på fullført praktisk tjeneste utstedt av de kompetente myndigheter	1. januar 1994
Liechtenstein	Diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis som er utstedt i en annen stat omfattet av dette direktiv og oppført i dette vedlegg	De kompetente myndigheter	Bevis på fullført praktisk tjeneste utstedt av de kompetente myndigheter	1. mai 1995
Norge	Vitnemål for fullført grad <i>candidata/candidatus medicinae veterinariae</i> , kortform: <i>cand.med.vet.</i>	Norges veterinærhøgskole		1. januar 1994

e) I avsnitt «V.5. Jordmødre»:

i. I underavsnitt «5.5.2. Kvalifikasjonsbevis – jordmødre»:

Stat	Kvalifikasjonsbevis	Organ som tildeler kvalifikasjonsbevis	Yrkestittel	Referansedato
Ísland	1. Embættispróf í ljósmóðurfræði 2. Próf í ljósmæðrafræðum	1. Háskóli Íslands 2. Ljósmæðraskóli Íslands	Ljósmóðir	1. januar 1994
Liechtenstein	Diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis som er utstedt i en annen stat omfattet av dette direktiv og oppført i dette vedlegg	De kompetente myndigheter	Hebamme	1. mai 1995
Norge	Vitnemål for bestått jordmorutdanning	Høgskole	Jordmor	1. januar 1994

f) I avsnitt «V.6. Farmasøyter»:

i. I underavsnitt «5.6.2. Kvalifikasjonsbevis – farmasøyter»:

Stat	Kvalifikasjonsbevis	Organ som tildeler kvalifikasjonsbevis	Attest som ledsager kvalifikasjonsbevis	Referansedato
Ísland	Próf í lyfjafræði	Háskóli Íslands		1. januar 1994

Om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 142/2007 av 26. oktober 2007 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner

Stat	Kvalifikasjonsbevis	Organ som tildeler kvalifikasjonsbevis	Attest som ledsager kvalifikasjonsbevis	Referansedato
Liechtenstein	Diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis som er utstedt i en annen stat omfattet av dette direktiv og oppført i dette vedlegg	De kompetente myndigheter	Bevis på fullført praktisk tjeneste utstedt av de kompetente myndigheter	1. mai 1995
Norge	Vitnemål for fullført grad <i>candidata/candidatus pharmaciae</i> , kortform: <i>cand.pharm.</i>	Universitetsfakultet		1. januar 1994

g) I avsnitt «V.7. Arkitekt»:

i. I underavsnitt «5.7.1. Kvalifikasjonsbevis – arkitekter godkjent i henhold til artikkel 46»:

Stat	Kvalifikasjonsbevis	Organ som tildeler kvalifikasjonsbevis	Attest som ledsager kvalifikasjonsbevis	Akademisk referanseår
Ísland	Diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis som er utstedt i en annen stat omfattet av dette direktiv og oppført i dette vedlegg	De kompetente myndigheter	Bevis på fullført praktisk tjeneste utstedt av de kompetente myndigheter	
Liechtenstein	Dipl.-Arch. FH Für Architekturstudienkurse, die im akademischen Jahr 1999/2000 aufgenommen wurden, einschliesslich für Studenten, die das Studienprogramm Model B bis zum akademischen Jahr 2000/2001 belegten, vorausgesetzt dass sie sich im akademischen Jahr 2001/2002 einer zusätzlichen und kompensatorischen Ausbildung unterzogen.	Fachhochschule Liechtenstein		1999/2000
Norge	Sivilarkitekt	1. Norges teknisknaturvitenskaplige universitet (NTNU); 2. Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo (AHO) (før 29. oktober 2004 Arkitektthøgskolen i Oslo); 3. Bergen Arkitekt Skole (BAS)		1997/1998
	Master i arkitektur	1. Norges teknisknaturvitenskaplige universitet (NTNU);		1999/2000

Om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 142/2007 av 26. oktober 2007 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2005/36/EF om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner

Stat	Kvalifikasjonsbevis	Organ som tildeler kvalifikasjonsbevis	Attest som led-sager kvalifikasjonsbevis	Akademisk referanseår
		2. Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo (AHO) (før 29. oktober 2004 Arkitekthøgskolen i Oslo);		1998/1999
		3. Bergen Arkitekt Skole (BAS)		2001/2002

E) I vedlegg VI «Særlig ervervede rettigheter med hensyn til yrker underlagt godkjenning på grunnlag av samordning av minstekrav for utdanning» tilføyes følgende:

Stat	Kvalifikasjonsbevis	Akademisk referanseår
Ísland	Diplomer, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis som er utstedt i en annen stat omfattet av dette direktiv og oppført i dette vedlegg , vedlagt et bevis for fullført praktisk utdanning utstedt av de kompetente myndigheter	
Liechtenstein	Diplomer utstedt av «Fachhochschule» (Dipl.-Arch. (FH))	1997/1998
Norge	– Diplomer (sivilarkitekt) utstedt av Norges tekniske høgskole (NTH), fra 1. januar 1996 Norges teknisk-naturvitenskaplige universitet (NTNU), Arkitekthøgskolen i Oslo og Bergen Arkitekt Skole (BAS); – bevis for medlemskap i «Norske Arkitekters Landsforbund» (NAL) dersom de aktuelle personer har fått sin utdanning i en stat der dette direktiv kommer til anvendelse	1996/1997

5. Etter det nye nr. 1c (europaparlaments- og rådsdirektiv 1999/42/EF) skal nytt nr. 1d lyde: «1d. 32007 D 0172: Kommisjonsbeslutning 2007/172/EF av 19. mars 2007 om oppretting av gruppen av koordinatorene for godkjenning av faglige kvalifikasjoner (EUT L 79 av 20.3.2007, s. 38).

Framgangsmåte for Liechtensteins, Islands og Norges tilknytning i samsvar med avtalens artikkel 101:

Enhver EFTA-stat kan i samsvar med artikkel 4 nr. 1 i kommisjonsbeslutning 2007/172/EF utpeke personer for deltakelse som observatører på møtene i gruppen av koordinatorene for godkjenning av faglige kvalifikasjoner.

Kommisjonen for De europeiske fellesskap skal god tid i forveien underrette deltakerne om datoene for gruppens møter, og oversende relevante dokumenter.»

6. Teksten i nr. 1a (rådsdirektiv 89/48/EØF), 1b (rådsdirektiv 92/51/EØF), 1c (direktiv 1999/42/EC), 3 (rådsdirektiv 81/1057/EØF), 18 (rådsdirektiv 85/384/EØF), 58 (rådsvedtak

85/368/EØF), 62 (rådsrekommendasjon 75/366/EØF), 63 (rådsrekommendasjon 75/367/EØF), 64 (375 Y 0701(01): rådets uttalelse) og 65 (rådsrekommendasjon 86/458/EØF) oppheves med virkning fra 20. oktober 2007.

7. Teksten i, og overskrifter knyttet til, nr. 4 (rådsdirektiv 93/16/EØF), 8 (rådsdirektiv 77/452/EØF), 9 (rådsdirektiv 77/453/EØF), 10 (rådsdirektiv 78/686/EØF), 11 (rådsdirektiv 78/687/EØF), 12 (rådsdirektiv 78/1026/EØF), 13 (rådsdirektiv 78/1027), 14 (rådsdirektiv 80/154/EØF), 15 (rådsdirektiv 80/155/EØF), 16 (rådsdirektiv 85/432/EØF), 17 (rådsdirektiv 85/433/EØF), 59 (C/81/74/s. 1: melding fra Kommisjonen), 60 (374 Y 0820(01): rådsresolusjon), 61 (389 L 0048: uttalelse av Rådet og Kommisjonen), 67 (378 Y 0824(01): rådets uttalelse), 68 (rådsrekommendasjon 78/1029/EØF), 69 (378 Y 1223(01): rådets uttalelser), 70 (rådsrekommendasjon 85/435/EØF) og 71 (rådsrekommendasjon 85/386/EØF) oppheves med virkning fra 20. oktober 2007.